MAGISTRALA ROWEROWA W-E (192 km)

Od redakcji,

z przyjemnością polecamy Państwu mapę, przedstawiającą schemat przebiegu szlaków rowerowych w naszym regionie. To kolejna publikacja, mająca zachęcić wszystkich do uprawiania turystyki aktywnej, konsekwentnie rozwijanej przez samorządy i organizacje społeczne województwa łódzkiego. Prace nad wytyczaniem kolejnych tras trwają bowiem bezustannie. Swoje atrakcje turystyczne starają się wyeksponować nie tylko samorządy lokalne, lecz także entuzjaści „małych ojczyzn" w całym regionie.

Warta, Pilica, Bzura i Rawka, cztery rzeki, stanowiące naturalne ramy regionu, przyciągają wodniaków. Najdłuższy w Europie szlak konny pozwala zwiedzać województwo w siodle lub w bryczce. Ale najwięcej atrakcji do wyboru mają miłośnicy turystyki rowerowej.

Rower to najzdrowszy i najbardziej ekologiczny sposób zwiedzania. Pozwala dotrzeć wszędzie, poruszać się nie tylko po głównych drogach, lecz także ścieżkach i drożkach, wolnych od spalin i obecności samochodów. W województwie łódzkim funkcjonuje ponad 30 szlaków rowerowych, w tym dwie magistrale: Wschód-Zachód i Północ-Południe. Wszystkie są bezpieczne i dobrze oznakowane. Prowadzą do najpiękniejszych i najciekawszych zakątków regionu. Każdy może wybrać taki, który go najbardziej interesuje: szlak Bursztynowy, Pałaców i Dworów, Świętego Wojciecha, szlak Diabła Boruty, Cudownych Obrazów, Żubrów, Puszczy Bolimowskiej, a nawet Carskich Łowów, gdyż w lasach pod Spałą chętnie polowali carowie Rosji. Na każdym czekają zabytki, piękne pejzaże, folklor, potrawy regionalne i wiele innych atrakcji.

Tylko podróżując na rowerze, w ciszy i spokoju, można w pełni docenić walory regionu, jego zabytki, parki krajobrazowe, rezerwaty przyrody i po prostu piękne zakątki, które łatwo przeoczyć, jadąc samochodem. Nic dziwnego, że miłośników turystyki rowerowej przybywa. To już nie swoista moda, lecz świadomy wybór właśnie takiego sposobu poznawania Polski. Do wielu miejsc autem po prostu nie da się dojechać. Na terenach objętych ochroną, w parkach narodowych czy rezerwatach obowiązują zakazy. Auto uzależnione jest od dróg. Nie dotrze tam, gdzie są bagna, piaszczyste polne drogi czy miedze. A na rower nie ma mocnych! To pojazd prawdziwych turystów.

Długo można wyliczać atuty Łodzkiego, ale nic nie zastąpi własnego doświadczenia. Po prostu trzeba wsiąść na rower i przekonać się osobiście, ile atrakcji czeka na miłośników tego rodzaju wypoczynku. A jeśli do walorów turystycznych dorzucimy dobrą bazę noclegowo-gastronomiczną, oferta z pewnością zadowoli wszystkich. Mapa, którą Państwu polecamy, na pewno pomoże w rowerowych wędrówkach po regionie. Województwo łódzkie czeka na odkrycie. Zapewniamy, że naprawdę warto przemierzyć nasze szlaki. Wszystkie!

Jest częścią transeuropejskiej trasy rowerowej, która w założeniu ma łączyć Niemcy, Polskę i Ukrainę. Została wytyczona przez szczególnie atrakcyjne tereny i miejscowości regionu. Prowadzi przez: powiat sieradzki, zduńskowolski, łaski, pabianicki, łódzki wschodni, tomaszowski i opoczyński. Na jej trasie znajdują się liczne miejscowości o ważnym znaczeniu turystycznym, bogate w zabytki architektoniczne i przyrodnicze.

Podróżując: Magistralą należy zwiedzić Wartę, założoną w średniowieczu, w której w latach 1465-82 r. wybudowano zespół klasztoru bernardynów, składający się z: gotyckiego kościoła pw. Wniebowziętej NMP z 1479-82 r., przebudowanego w 1696-1708 r. w stylu barokowym (we wnętrzu sarkofag bernardyna bł. Rafała z Proszowic), klasztoru wzniesionego w stylu gotyckim w 1479-82 r., a w 1696 i 1721 r. przebudowanego w stylu barokowym oraz barokowej kaplicy z 1726 r. W 1908 r. część klasztoru przeznaczono na szpital dla umysłowo chorych. Najcenniejszym zabytkiem Szadku jest gotycki kościół Wniebowzięcia NMP i św. Jakuba Apostoła, zbudowany w latach 1333-1335 r.

Warto zwiedzić Wolbórz, w którym atrakcje stanowią: dawny pałac biskupów kujawskich (1626, 1768-73), kościół parafialny z XV w. oraz barokowy park geometryczny z 2. poł. XVIII w.

Na turystów czekają m.in.: Rzgów z zachowanym średniowiecznym układem urbanistycznym, Tuszyn zwany w latach 20. XIX w. miastem-ogrodem, powstałym wg koncepcji E. Howarda, w którym zachwycają wille i pensjonaty bogatych fabrykantów w stylu szwajcarskim. Historyczny Inowłódz znany jest z romańskiego kościoła św. Idziego, położonego na wysokiej skarpie doliny Pilicy, ufundowanego w 1086 r. przez Władysława Hermana oraz odrestaurowanych fragmentów zamku średniowiecznego zbudowanego w 1. poł. XIV w. przez króla Kazimierza Wielkiego. Ponadto na trasie szlaku znajdują się również dawne rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie m.in. w Kalinowej, Rzeczycy, Czarnocinie, Moszczenicy, a także liczne zabytkowe świątynie (Warta, Szadek, Smardzewice, Inowłódz). Obejrzeć można zabytkowe parki podworskie (Kalinowa, Moszczenica, Rzeczyca) oraz rezerwaty przyrody (Wolbórka, Mojeda, Czarny Lug i Czarny Karkan). Magistralą łączy miejscowości związane z postaciami historycznymi m.in.: Czarnocin, w którym mieszkał Władysław Reymont i Wolbórz, gdzie urodził się i pracował ks. prof. Andrzej Frycz-Modrzewski. Także w Wolborzu pracował nad swoimi dziełami Jędrzej Kitowicz, pamiętnikarz epoki Oświecenia. Atrakcją Magistrali jest Spalski Park Krajobrazowy.

Magistrala łączy ze sobą dwa największe zbiorniki na naszego województwa - Jezior Sulejowski i Sulejowski, będące ulubionymi miejscami wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. W rezerwacie ornitologicznym Jezior Sulejowskich można również obserwować ptaki.

MAGISTRALA ROWEROWA N-S (200 km)

Biegnie przez powiaty: łęczycki, zgierski, pabianicki, bełchatowski i radomszczański, aż do województwa śląskiego. Na trasie szlaku leżą m.in.: Łęczyca, która zachowała średniowieczny układ ulic, a najcenniejszy zabytek stanowi Zamek Królewski, w którym mieści się dzis Muzeum Regionalne, liczne zabytkowe świątynie (w Siedlcu, Parzęczewie, Bełdowie, Kazimierzu, Lutomiersku, Zelowie, Parznie, Lękińsku, Radomsku, Wolborzu, Lubochni), Wysokienice i Samice do przeprawy przez Wisłę w Czerwińsku.

Łódzki odcinek szlaku rozpoczyna się w Zamościu i kieruje się w stronę wizytówką jest romański kościół św. Mikołaja z XII w. Dalej biegnie do Paradyża, gdzie warto zobaczyć barokowy zespół klasztorny oo. bernardynów z XVIII w., na który składają się bazylika Przemienienia Pańskiego oraz budynki klasztorne, następnie do Aleksandrowa, obok rezerwatu Saksonek, wzdłuż malowniczych terenów Piliczy aż do zespołu klasztornego opactwa cysterów w Sulejowie, który stanowi jeden z najlepiej zachowanych obiektów romańskich w Polsce.

Na trasie króla Władysława Jagiełły znalazł się również Wolbórz, gdzie obecnie możemy zobaczyć zespół parkowo-pałacowy biskupów kujawskich, kolegiatę pw. św. Mikołaja, kamieniczki w rynku z XIX w. Z Wolborza kierujemy się do Ujazdu, którego wizytówkę stanowi kościół św. Wincentego z XVII w., z rokokowymi ołtarzami. Znajduje się tu również pałac Ostrowskich z 1812 r. a wokół niego park z cennym starodrzewiem. Kolejną miejscowością na trasie jest Lubochnia z zabytkowym kościołem pw. Wniebowzięcia NMP z XIX/XX w., a następnie Wysokienice oraz Samice. Ostatnią miejscowością na łódzkim odcinku jest Bolimów, znany z ruin zamku Bolimów. Szlak ten ma długość 200 km.

SZLAK GRUNWALDZKI (180 km)

Dla upamiętnienia 600. Rocznicy Bitwy pod Grunwaldem oznakowano szlak rowerowy, stanowiący część ogólnopolskiego szlaku kulturowego, wiodącego historyczną trasą przemarszu wojsk Jagiełły przed bitwą pod Grunwaldem od Krakowa do miejsca bitwy i Malborka. Trasę przemarszu dokładnie opisał w *Kronikach* Jan Długosz. Jagiełło szedł na Grunwald z Krakowa przez Kleleczyznę, dalej przez Zarnów, Sulejów, Wolbórz, Lubochnię, Wysokienice i Samice do przeprawy przez Wisłę w Czerwińsku.

Łódzki odcinek szlaku rozpoczyna się w Zarnowie i kieruje się w stronę wizytówką jest romański kościół św. Mikołaja z XII w. Dalej biegnie do Parzęcznia, gdzie warto zobaczyć barokowy zespół klasztorny oo. bernardynów z XVIII w., na który składają się bazylika Przemienienia Pańskiego oraz budynki klasztorne, następnie do Aleksandrowa, obok rezerwatu Saksonek, wzdłuż malowniczych terenów Piliczy aż do zespołu klasztornego opactwa cysterów w Sulejowie, który stanowi jeden z najlepiej zachowanych obiektów romańskich w Polsce.

Na trasie króla Władysława Jagiełły znalazł się również Wolbórz, gdzie obecnie możemy zobaczyć zespół parkowo-pałacowy biskupów kujawskich, kolegiatę pw. św. Mikołaja, kamieniczki w rynku z XIX w. Z Wolborza kierujemy się do Ujazdu, którego wizytówkę stanowi kościół św. Wincentego z XVII w., z rokokowymi ołtarzami. Znajduje się tu również pałac Ostrowskich z 1812 r. a wokół niego park z cennym starodrzewiem. Kolejną miejscowością na trasie jest Lubochnia z zabytkowym kościołem pw. Wniebowzięcia NMP z XIX/XX w., a następnie Wysokienice oraz Samice. Ostatnią miejscowością na łódzkim odcinku jest Bolimów, znany z ruin zamku Bolimów. Szlak ten ma długość 200 km.

SZLAK BURSZTYNOWY (250 km)

Prowadzi przez teren niemal całego województwa, obejmując historyczne ziemie: wieluńską, sieradzką, łęczycką, łęczycką i łódzką, kolejno: Pozwala zobaczyć miejsca znane od czasów starożytnych. Wędrowali nimi kupcy z basenu Morza Śródziemnego, zmierzający na północ po bursztyn, cenniejszy zwłaszcza w Cesarstwie Rzymskim. Droga wiodła znad Adriatyku przez ziemie polskie do wybrzeża Bałtyku, do Sambii (obwód Kaliningradzki w Rosji). Naturalnymi szlakami wędrowek były rzeki. W międzyrzeczu Warty i Prosny najstarsze zabytki z bursztynu datowane są na wczesną epokę brązu (1500-1300 lat p.n.e.).

Szlak pomiędzy Akwileą a wybrzeżem Bałtyku przechodził przez Polskę kilkoma odnogami. Jedna z biegnie z Pragi przez starożytny Kalisz rozdzielała się na kierunek północny i wschodni, wzdłuż Bzuru ku Wiśle. Szczególną rolę odgrywała Warta, niezwykle ważna arteria komunikacyjna, wzdłuż której powstawały liczne osady. Dzięki temu ziemia łódzka znalazła się w centrum bursztynowej „magistrali" Rzym - Dunaj - Bałtyk.

Turystyczny Nadwarciański Szlak Bursztynowy powstał w 2006 r. z inicjatywy Stowarzyszenia Polski Szlak Bursztynowy. Szybko stał się atrakcją turystyczną. W powiecie wieluńskim co roku obchodzone jest Europejskie Święto Bursztynu, bardzo popularne w tej części wśród miłośników wypoczynku na rowerze. Uczestnicy święta poznają „bursztynową" historię okolicy, między nimi przechadzają się Rzymianie, trwają wyścigi rydwanów, słowiańscy wojie obozują i walczą z wikingami, a chętni mogą szukać cennego bursztynu w specjalnie przygotowanej piaskownicy.

Rowerowy Szlak Bursztynowy jest systematycznie rozbudowywany i unoszniacany. Plany zakładają utworzenie trasy międzynarodowej, prowadzącej przez Mazowsze, Warmię i Mazury do rosyjskiego obwodu kaliningradzkiego - starożytnej Sambii. Na południe zaś poprzez Opolszczyznę włączenie się w szlak bursztynowy na Morawach, by dalej przez ziemie Moraw do wiedeńskiego wybrzeża Adriatyku.

W Łodzkiem szlak dzieli się na dwie części: Nadwarciański i Nadbrzeziański. **Nadwarciański** biegnie wzdłuż Warty od wsi Załęcze Małe, Przywóz, Krzeczów do Osjakowa. Tam przechodzi na prawą stronę doliny Warty i przez Konopnicę, Burzenin, Strońsko, Sieradz, Warty do Uniejowa. Po drodze mija stary ośrodek godowy w Rudzie, starożytne kuźnie w Przywodzu i Strobnie, i zbiornik gród rycerski w Konopnicy oraz Sieradz - niegdyś siedzibę kasztelanii, podobnie jak Ruda i Spycimierz. Historyczniani miastami są również Warta i Uniejów. Na odcinku od Warty na Jeziorsku do Spycimierza, szlak prowadzi przez województwo wielkopolskie razem z niebieskim Nadwarciańskim Szlakiem Rowerowym. W pobliżu wsi Łęg Piekarski odkryto grobę książęcą z licznymi skarbami, w większości importami z cesarstwa rzymskiego. Dla chętnych turystów jadących na północ, na Kujawy, od Uniejowa prowadzi oznakowany Nadwarciański Szlak Rowerowy. Kilkanaście kilometrów na północ od granicy województwa, na tym szlaku leży najważniejsze dla regionu miejsce pamięci narodowej Chełmno nad Nerem. Był tu niemiecki obóz straceń, gdzie zamordowano ponad 200 tys. ludzi, w większością Żydów z całej okolicy. Nadwarciański odcinek szlaku to również wiele pamiątek związanych z linią obrony Kampanii Wrześniowej w 1939 r. Wojna rozpoczęła się w rejonie Wieluńia od zbombardowania miasta i później na kilka dni zatrzymała się na linii Warty. Cmentarze wojenne znajdują się w Konopnicy, Strońsku i Glinnie, zaś liczne mogiły na wielu cmentarzach nadwarciańskich miejscowości. Szczególną atrakcją szlaku są jego walory przyrodnicze. Prowadzi on przez dwa parki krajobrazowe: Sieradzki i Międzyrzecza Warty i Widawki oraz wzdłuż zbiornika Jeziorsko. **Nadbrzeziański** odcinek to niezwykle interesująca trasa Pradolina Bzuru-Neru. Wzdłuż rzek prowadził kiedyś szlak bursztynowy na Kurpie i dalej do Sambii. Obecnie na trasie zwiedzić można miasta historyczne: Łęczycę (wraz z dawnym grodziskiem i kolegiatą w Tumie) i Łowicz. Region Łowicza słynie z kultywowanej od wieków tradycji i sztuki ludowej. Szlak w regionie łódzkim kończy się na jego granicy w pobliżu Bolimowa, miejsca tragicznego, bo pamiątającego i wojnę światową i upływ w 1915 r. po raz pierwszy w historii gazów bojowych. Nadbrzeziański odcinek szlaku to wspomnienia krwawej, prawie miesięcznej bitwy Nad Bzurą. Pamiątką po niej są liczne cmentarze wojenne, zaś jej historię ukazują zbiory muzeum w Kutnie, a wydarzenia przypominają inscenizacje bitwy odbywające się we wrześniu.

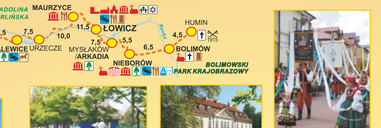

SZLAK ROWEROWY W CENTRUM POLSKI (300 km)

Szlak W Centrum Polski oznakowany jest kolorem niebieskim i liczy ponad 300 km długości. Przebiega on przez powiaty: kutnowski, łęczycki, zgierski oraz miasto Łódź. Nazwę zawdzięcza geometrycznemu „centrum" Polski, które mieści się w pobliżu Piątku. Zlokalizowany dzięki badaniom specjalistów „środek Polski" oznaczony jest symbolicznym pomnikiem w Piątku. Na trasie szlaku szczególnie godny polecenia jest Oporów z gotyckim zamkiem na wyspie, jednym z najcenniejszych zabytków w kraju. Dziś w zamku mieści się bardzo interesujące Muzeum Wnętrz Stylowych. Warto też zwiedzić zespół klasztorny oo. Paulinów. Na szlaku znajdują się liczne zabytkowe świątynie (m.in.: w Modlnej, Pędzewiczach, Łękach Kościelnych, Piątku, Orłowie, Żychlinie, Grochowie, Mnichu, Bedlnie, Głogowcu i Parzęczewie). Turystyczną perłą jest Łęczyca z zamkiem zbudowanym przez Kazimierza Wielkiego oraz pobliski Tum. Wznosi się tam romańska archikolegiata z XII w. Kilkaset metrów od świątyni znajduje się grodzisko z czasów Bolesława Krzywoustego. Niedawne badania archeologiczne wykazały, że grodzisko pełniło bardzo ważną rolę obronno-handlową.

ZYCHLIN ze względu na znakomicie zachowane pozostałości fortyfikacji może być atrakcją turystyczną na miarę Biskupina. Atrakcją jest Skansen Łęczyckiej Zagrody Chłopskiej skupiający zabudowę łęczyckiej wsi z XIX/XX w. Na szlaku warto odwiedzić zachowane dawne rezydencje magnackie, szlacheckie i ziemiańskie. Zobaczyć je można m.in. w: Sokolnikach, Kłerach, Mogoszynie, Krośniewicach, Siemianowie, Łaniętach, Milonicach i Zbyłczycach. Uzupełnieniem zabytków architektonicznych są zachowane parki wiejskie (takie można podziwiać np. w Skotnikach i Siemienicach). Niewątpliwą atrakcją szlaku są rezerwaty przyrody (Dąbrowa Świetlista, Dąbrowa Grotnicka, Las Łagiewnicki, Grały nad Linią, Grały nad Moszczenicą). Szczególnie godny uwagi jest Las Łagiewnicki, jeden z największych lasów miejskich (znajduje się w obrębie samej Łodzi). Na turystów przemierzających Szlak W Centrum Polski czekają też muzea w Kutnie, Krośniewicach, Oporowie czy Zgierzu. Krośniewice to także główna stacja Krośniewickiej Kolei Dojazdowej - najdłuższej w Europie linii wąskotorowej (ponad 130 km), zbudowanej w 1915 r. przez armię niemiecką na potrzeby frontu. Kolejka jest wprawdzie nieczynna, ale można obejrzeć tabor i zachowane budynki stacyjne. W Zgierzu zachowały się unikalne drewniane domy tkaczy z XIX w., obrazujące początki przemysłu włókienniczego i tekstylnego w regionie (pierwsze manufaktury powstawały właśnie w Zgierzu i Ozorkowie).

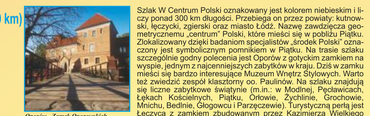

SZLAK ROWEROWY GORĄCYCH ŹRÓDEŁ (195 km)

Szlak stanowią getię, obejmującą Łódź, Aleksandrów Łódzki, Daliów, Poddębice, Uniejów, Siedlątków, Pęczniew, Zadzim, Lutomiersk i Konstantynów Łódzki. Prowadzi przez okolice interesujące pod względem historycznym i atrakcyjne przyrodniczo. Gorące Źródła to oczywiście historyczny Uniejów, gdzie z leczniczych właściwości wód geotermalnych korzysta coraz więcej kuracjuszy i turystów. Uniejowskie termy stały się jedną z największych atrakcji województwa. Miasto jest bez zmiany od wielu lat jednym z najbardziej przeszłość, otoczonego parkiem oraz zabytkowego kościoła z grobowcem bł. Bogumiła oraz wioski indiańskiej i skansenu. Na turystów czekają Aleksandrów i Konstantynów. W czasach błyskawicznego rozwoju przemysłu tekstylnego i włókienniczego w regionie było to gospodarcze satelity Łodzi, noszące nazwy od imion członków rodziny carskiej. Warto zwrócić uwagę na ma wiele mało znany fragment historii tych miast. Niewielu turystów wie, że oba miasta zostały niemal doszczętnie zniszczone podczas walk rosyjsko-niemieckich w październiku i listopadzie 1914 r. Pamiątką po zaciekłych walkach są cmentarze wojenne, a na grobach żołnierzy obu armii są również nazwiska polskie. Łódź to osobny rozdział i warto zatrzymać się w niej kilka dni, aby zwiedzić najwięcej w Europie cmentarz żydowski, fabryknckie pałace z czasów „Ziemi obiecanej", słynne w całej Europie centrum handlowo-rozrywkowe Manufaktura, a także Faustynowo osiedliło się członkowie chrześcijańskiej wspólnoty Braci Czeskich. Byli to potomkowie wyznawców Jana Husa prześladowani w przeszłości za wyznawaną religię. W okresie osiedlania się w Zelowie i okolicy wybór miejsca miał wyłącznie powód ekonomiczny. Do dziś mieszkają tu potomkowie osadników (wiele czeskich nazwisk, prężnie działająca parafia ewangelicko-reformowana). Na szlaku biegnącym przez malownicze zakątki Wyżoczynny Łaskiej i Kotliny Szczerzowickiej, można zwiedzić liczne świątynie różnych wyznań, cmentarze, dwory i młyny wodne. W Zelowie warto zwiedzić Muzeum Braci Czeskich, a w Poniedziałek Wielkanocny wysłuchać koncertu nietypowej orkiestry - Zelowskich Dzwonków. Wrażenie robi ogrom kopalni Bełchatów-Szczerców. Ostatni odcinek nosi nazwę Szlaku Węgla Brunatnego. Prowadzi on od Kleszczowa (odpoczynek można w Sępiarku, wielkim obiekcie sportowo-rekreacyjnym) przez Bełchatów (dwór i kościół z późnogotycki z XVIII w.) do Tuszyna. W Bełchatowie obejrzeć można specjalną ekspozycję PGE Giganty Mocy, ilustrującą proces wytwarzania energii elektrycznej z węgla brunatnego.

SZLAKI ROWEROWE ZIEMI SIERADZKIEJ (318 km)

Szlaki Ziemi Sieradzkiej składają się z czterech odcinków znakowanych kolorem niebieskim. Pierwszy z nich - Szlak św. Maksymiliana Kolbego - liczy ponad 62 km długości. Rozpoczyna się w Łodzi-Rudzie i prowadzi dalej przez Pabianice (miejsce cameriszkania świętego), Łask i Zduńską Wolę (miejsce jego urodzin i chrztu). Od Zduńskiej Woli prowadzi Szlak Skarbów Ziemi Sieradzkiej. Szczególnie godne uwagi na tym szlaku są: Szadek z gotyckim kościołem p. w. Wniebowzięcia NMP i św. Jakuba Apostoła (1332-1335), Małków z klasycystycznym pałacem zbudowanym dla adiutanta Napoleona, (przebywał tam także Władysław Reymont), Warta (liczne kościoły i zespoły klasztorne o kilkusetletniej historii), Brążewice (pałac z 1525 r.), Bełchatów (kościół z 1525 r.), Widawa (barokowa bazylika jest Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki oraz Zbiornik Jeziorsko, jeden z dwóch wielkich sztucznych zbiorników wodnych w województwie łódzkim. Od Łasku do Kleszczowa wiedzie szlak Dóbr Braci Czeskich. Szlak pozwala odkryć ciekawy rozdział historii regionu łódzkiego. Na początku XIX w. w Zelowie, a później w Zelówku, Podzdrzeniczu, Kozowie i Faustynowie osiedlili się członkowie chrześcijańskiej wspólnoty Braci Czeskich. Byli to potomkowie wyznawców Jana Husa prześladowani w przeszłości za wyznawaną religię. W okresie osiedlania się w Zelowie i okolicy wybór miejsca miał wyłącznie powód ekonomiczny. Do dziś mieszkają tu potomkowie osadników (wiele czeskich nazwisk, prężnie działająca parafia ewangelicko-reformowana). Na szlaku biegnącym przez malownicze zakątki Wyżoczynny Łaskiej i Kotliny Szczerzowskiej, można zwiedzić liczne świątynie różnych wyznań, cmentarze, dwory i młyny wodne. W Zelowie warto zwiedzić Muzeum Braci Czeskich, a w Poniedziałek Wielkanocny wysłuchać koncertu nietypowej orkiestry - Zelowskich Dzwonków. Wrażenie robi ogrom kopalni Bełchatów-Szczerców. Ostatni odcinek nosi nazwę Szlaku Węgla Brunatnego. Prowadzi on od Kleszczowa (odpoczynek można w Sępiarku, wielkim obiekcie sportowo-rekreacyjnym) przez Bełchatów (dwór i kościół z późnogotycki z XVIII w.) do Tuszyna. W Bełchatowie obejrzeć można specjalną ekspozycję PGE Giganty Mocy, ilustrującą proces wytwarzania energii elektrycznej z węgla brunatnego.

OBIEKTY PRZYRODNICZE:
- rezerwat przyrody,
- park, pomnikowe drzewa,
- inne interesujące obiekty,

Muzeum, skansen, izba muzealna, galeria

BAZA TURYSTYCZNA:
- nocleg,
- pole biwakowe,
- agroturystyka,
- basen, kąpielisko,
- bar, restauracja,
- ośrodki jazdy konnej,

ZABYTKOWE BUDOWLE:
- kościół, dewanny, murowany,
- zespół klasztorny,
- zamek, ruiny zamku,
- pałac, dwór,
- budynki miejskie,
- grodzisko,

CMENTARZE:
- chrześcijańskie,
- żydowskie,
- wojenne,
- komunalne,
- miejsca bitew rok wydarzeń,

Wydawnictwo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego
www.polskie.pl

PULSKLICA ELEKTRYKA
Wydawnictwo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego
ISBN: 978-83-62371-41-2
2016

Materiał zrobiony wiarogodzony.
Wydawnictwo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.